

Motion till riksdagen
2016/17:36

av Emma Wallrup m.fl. (V)

med anledning av prop. 2015/16:189
Genomförande av EU:s direktiv om
arbetstidens förläggning vid transporter på
inre vattenvägar

---

1 Innehåll

1	Innehåll	1
2	Förslag till riksdagsbeslut	2
3	Propositionens huvudsakliga innehåll	2
4	Bakgrund	2
5	Vänsterpartiets ståndpunkt och förslag till ändringar	2
5.1	Tillämpningsområde – även egenföretagare bör omfattas	3

2 Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den föreslagna lagen, som benämns lagen om arbetstid vid inlandssjöfart, även bör omfatta egenföretagare och tillkännager detta för regeringen.

3 Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen lämnas förslag till de lagändringar som krävs för att genomföra rådets direktiv 2014/112/EU om genomförande av det europeiska avtal om arbetstidens förläggning i vissa avseenden vid transporter på inre vattenvägar, som ingåtts av European Barge Union (EBU), European Skippers Organisation (ESO) och Europeiska transportarbetarfederationen (ETF) i svensk rätt. Genomförandet föreslås ske huvudsakligen genom en ny lag, benämnd lag om arbetstid vid inlandssjöfart, och genom ändringar i fartygssäkerhetslagen. Följändringar i arbetsmiljölagen och lagen om vilotid för sjömän föreslås också. Den nya lagen och lagändringarna föreslås träda i kraft den 31 december 2016.

4 Bakgrund

Frågor om arbetstid regleras i EU-rätten av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/88/EG om arbetstidens förläggning i vissa avseenden, det s.k. arbetstidsdirektivet. Arbetsmarknadens parter på EU-nivå inom inlandssjöfarten har ansett att arbetstidsdirektivet inte uppfyller behoven i sektorn. 2012 förhandlade därför parterna, på eget initiativ, fram ett avtal om vissa aspekter av arbetstidens förläggning. Parterna begärde att avtalet skulle genomföras i EU-rätten genom ett beslut av rådet på förslag av kommissionen. I juli 2014 presenterade kommissionen förslaget till rådets direktiv om genomförande av partsavtalet. I december 2014 antogs direktiv 2014/112/EU om genomförande av det europeiska avtal om arbetstidens förläggning i vissa avseenden på inre vattenvägar, som ingåtts av parterna. Direktivet ska nu genomföras i svensk rätt, vilket kräver ett antal lagändringar.

5 Vänsterpartiets ståndpunkt och förslag till ändringar

Vänsterpartiet ser överlag positivt på det direktiv som propositionen syftar till att genomföra i svensk rätt. Direktivet bygger på ett avtal mellan arbetsmarknadens parter på EU-nivå inom inlandssjöfarten. Avtalet syftar till att skapa lika ramvillkor på arbetsmarknaden för inlandssjöfarten och förhindra illojal konkurrens som beror på skillnader i lagstiftningen i fråga om arbetstidens förläggning.

Vänsterpartiet delar även regeringens bedömning att de föreslagna bestämmelserna generellt sett ger arbetstagarna inom inlandssjöfarten ett högre skydd än det de har enligt nuvarande regler. Exempelvis innebär förslaget att den maximala veckoarbetstiden blir lägre än med nuvarande lagstiftning.

Seko, som organiserar merparten av de arbetstagare som berörs av lagförslaget, har dock i sitt remissyttrande framfört relevanta synpunkter. Regeringen har dock valt att inte beakta dem. Den del av lagförslaget som Seko anser är mest problematiskt rör lagens tillämpningsområde och det faktum att egenföretagare inte omfattas av den föreslagna lagstiftningen. Vänsterpartiet delar Sekos uppfattning i denna del och lägger därför fram följande ändringsförslag.

5.1 Tillämpningsområde – även egenföretagare bör omfattas

Enligt regeringens förslag ska lagen gälla för arbetstagare som ingår i besättningen eller har andra uppgifter ombord på farkoster som används för yrkesmässig inlandssjöfart i Sverige. En person som arbetar ombord på en farkost som ingår i ett företag som personen driver ska dock inte omfattas av lagen, även om personen anses som arbetstagare i det egna företaget (prop. 2015/16:189, avsnitt 5.1.1). Egenföretagare ska således, enligt regeringens förslag, inte omfattas av lagstiftningen utan ska även fortsättningsvis omfattas av lagen (1998:958) om vilotid för sjömän, förkortad vilotidslagen.

Seko har i sitt remissyttrande framfört att det blir en märklig situation när egenföretagare inte omfattas av den föreslagna lagen. Enligt Seko innebär förslaget att det ombord på ett och samma fartyg kommer att finnas två olika typer av lagstiftning som gäller för dem som är arbetstagare respektive egenföretagare. Det kommer att leda till att de som är egenföretagare i vissa delar omfattas av en snävare lagstiftning och i vissa delar en vidare lagstiftning. Oavsett nivå anser Seko att det blir svårt att följa lagen på ett bra sätt.

I regeringens svar på Sekos synpunkt framhåller man att det förvisso är möjligt att införa direktivet även på egenföretagare och därmed undvika den effekt som Seko lyfter fram, men att detta skulle innebära införandet av andra arbetstidsregler för denna krets utan något egentligt objektiva skäl. Det skulle även, enligt regeringen, innebära att direktivet genomförs på en mycket vidare krets än vad direktivet avser, något som kräver mycket goda skäl. Regeringen anser inte att några sådana skäl har framkommit i detta ärende. Dessutom framhåller regeringen att det inte är någon ovanlig situation att det på en arbetsplats normalt gäller olika arbetstidsregler för arbetstagare respektive t.ex. en arbetande ägare.

Vänsterpartiet delar Sekos synpunkt i detta avseende och anser att det finns mycket goda skäl för att även egenföretagare bör omfattas av den föreslagna lagen.

För det första finns det ett uppenbart problem med att ha två olika lagstiftningar för personer som utför samma arbete ombord på ett fartyg. Regeringen menar att det inte är ovanligt att arbetande ägare omfattas av andra regler än arbetstagare. Det Seko syftar på i sitt remissyttrande är dock inte arbetande ägare utan personer med F-skattsedel som utför samma arbete som arbetstagare, dvs. egenföretagare. Enligt Seko kommer det att uppstå problem när en person som utför arbete med F-skattsedel omfattas av en annan typ av vilotidslagstiftning än en person som är anställd. Det som gör det än mer

problematiskt är att lagstiftningen ibland kommer att vara till fördel för egenföretagaren, ibland till nackdel.

För det andra har reglerna för F-skatt ändrats, vilket fått till följd att många arbetsgivare använder sig av personer med F-skatt i stället för att anställa i syfte att undvika att ta sitt arbetsgivaransvar. Förändringarna innebär bl.a. att det numera är tillräckligt att uppdragstagaren har en enda uppdragsgivare. 2013 utvärderade Skatteverket förändringarna i näringsbegreppet. Skatteverket konstaterade att det finns en tydlig strävan bland många arbetsgivare att använda sig av personer med F-skatt i stället för att anställa i syfte att undvika att ta sitt arbetsgivaransvar. Vänsterpartiet har länge krävt tydligare villkor för F-skatt. Vi vill dels att det ska krävas mer än en uppdragsgivare för att godkännas för F-skatt, dels att det ska införas ett tidsbegränsat godkännande av F-skatt. Mot bakgrund av de förändrade reglerna för F-skatt, och den tendens som Skatteverket lyfter fram i sin utvärdering, finns det anledning att tro att även arbetsgivare inom inlandssjöfarten kommer att använda sig av personer med F-skatt i större utsträckning framöver. En utveckling mot en större andel personer med F-skatt inom inlandssjöfarten stärker argumenten ytterligare för att även egenföretagare bör omfattas av den föreslagna lagen.

Vänsterpartiet anser att det är beklagligt att regeringen inte tagit intryck av de synpunkter som framförts av Seko vad gäller egenföretagare. Syftet med direktivet är att skapa lika ramvillkor på arbetsmarknaden för inlandssjöfarten och förhindra illojal konkurrens som beror på skillnader i lagstiftningen i fråga om arbetstidens förläggning. Då är det fullt rimligt att även egenföretagare omfattas av lagstiftningen. Det ger en tydligare lagstiftning, vilket gynnar såväl arbetstagare som arbetsgivare.

Den föreslagna lagen, benämnd lag om arbetstid vid inlandssjöfart, bör även omfatta egenföretagare. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Emma Wallrup (V)

Stig Henriksson (V)

Amineh Kakabaveh (V)

Hans Linde (V)

Jens Holm (V)

Birger Lahti (V)

Håkan Svenneling (V)